

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2Co/347/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1211227919
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 10. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kriváňová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2012:1211227919.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci navrhovateľa: D. H. N., N.. V.. Q.., F.: XX XX XX XX, Ú. W.. Č.. X, G., zastúpený: TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., IČO: 36 613 843, Údernická ul. č. 5, Bratislava, proti odporcovi: M. E., J.. XX.XX.XXXX, naposledy bytom v G., I. W.. Č.. XX, zastúpený opatrovníčkou: O. K., K. Okresného N. G. I., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu: L. na Q. Q. N. E., F.: XX XXX XXX, I. W.. Č.. XX, K., zast. advokátom: JUDr. Igor Šafranko, ul. Sovietskych hrdinov č. 163/66, Svidník, o zaplatenie istiny 613,65 eur s príslušenstvom, na odvolanie vedľajšieho účastníka proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II zo dňa 2. augusta 2012, č. k. 52C 107/2012-42, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

Návrh vedľajšieho účastníka na prerušenie konania **z a m i e t a .**

Vedľajší účastník je povinný zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania v sume 36,50 eur, k rukám právneho zástupcu navrhovateľa, do troch dní.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením zastavil konanie, odporcovi a vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania nepriznal a navrhovateľovi vrátil súdny poplatok vo výške 29,87 eur, prostredníctvom Daňového úradu Bratislava. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 96 O.s.p. a vecne späťvzatím návrhu navrhovateľom pred prvým pojednávaním. Rozhodnutie o trovách konania odporcu odôvodnil právne ust. § 146 ods. 2 veta prvá a vecne tým, že navrhovateľ procesne zavinil, že sa konanie muselo zastaviť, z dôvodu ktorého by odporcovi vzniklo právo na náhradu trov konania, nakoľko si však odporca právo na náhradu trov neuplatnil, resp. mu žiadne trovy nevznikli, súd mu trovy konania nepriznal. Nepriznanie náhrady trov konania vedľajšiemu účastníkovi odôvodnil súd prvého stupňa vecne tým, že právo na náhradu trov konania nemá, nakoľko okrem samotného oznámenia o vstupe do konania (bez vedomia účastníka, na ktorého strane vstúpil), nevykonal v konaní žiadny úkon vo veci samej s tým, že samotné oznámenie o vstupe do konania, nárok na náhradu trov konania nezakladá. Poukázal na skutočnosť, že sám vedľajší účastník vzhľadom na cieľ jeho činnosti, ktorým je kolektívna ochrana spotrebiteľov, podávanie žalôb podľa zákona o ochrane spotrebiteľa, zastupovanie spotrebiteľov v občianskom súdnom konaní a vstup do spotrebiteľských sporov v pozícii vedľajšieho účastníka (§ 2 bod 1 stanov), ako aj ďalšie v stanovách definované ciele, upravujú jeho pôsobenie, činnosť a princíp fungovania a preto je zřejmé, že Združenie bolo vytvorené za účelom ochrany spotrebiteľa a preto je spôsobilé a schopné brániť práva a oprávnené záujmy spotrebiteľov v mimosúdnom, ale aj v súdnom konaní. V dôvodoch svojho rozhodnutia ďalej uviedol, že už zo samotnej podstaty tohto vedľajšieho účastníka vyplýva, že musí byť schopné konať v mene toho, na koho stranu vstupuje do konania a táto schopnosť je podstatou jeho fungovania s tým, že pokiaľ sa nechal vedľajší účastník v konaní zastupovať advokátom, konal v rozpore so zásadou účelnosti a hospodárnosti vynaložených trov. Vrátanie súdneho poplatku navrhovateľovi odôvodnil právne § 11 ods. 3 veta prvá, § 11 ods. 4 veta prvá zák. č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov a vecne tým, že navrhovateľovi vrátil súdny poplatok zaplatený za návrh, krátený v zmysle zákona.

Proti tomuto uzneseniu v časti výroku, ktorým súd prvého stupňa rozhodol o trovách konania vedľajšieho účastníka podal v zákonnej lehote odvolanie vedľajší účastník z dôvodu, že uznesenie je v napadnutej časti nepreskúmateľné, vzhľadom na absenciu zákonného ustanovenia, podľa ktorého súd prvého stupňa o náhrade trov vedľajšieho účastníka rozhodol a navrhol uznesenie prvostupňového súdu v napadnutej časti zmeniť a priznať vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov celého konania v sume 90,01 eur. Poukázal na skutočnosť, že Združenie bolo síce vytvorené za účelom ochrany spotrebiteľa a preto je schopné chrániť práva a oprávnené záujmy spotrebiteľov tak mimosúdnou, ako aj v súdnom konaní, čo však nijako nevylučuje, že túto schopnosť môže Združenie realizovať prostredníctvom právneho zastúpenia v súdnom konaní. V dôvodoch svojho odvolania uviedol, že nie je v silách predmetného Združenia, ako neziskovej organizácie, ktoré sídli v trojizbovom byte svojho predsedu predstavenstva, nemá pracovníkov, nemá potrebné technické zariadenia ani iné materiálne zabezpečenie, aby mohlo zabezpečovať potrebný právny servis na desiatkach súdoch v Slovenskej republike inak, ako prostredníctvom ochotných advokátskych kancelárií, ktoré sú na to vybavené priestorovo, personálne, technicky a materiálne, a ktoré poskytujú právne služby iba za trov, ktoré sú vedľajšiemu účastníkovi priznané s tým, že ak navrhovateľ vyvoláva súdne konania, v ktorých je neúspešný, nie je dôvod chrániť ho pred náhradou trov konania. Vedľajší účastník vo svojom odvolaní ďalej uviedol, že navrhovateľ zobral späť návrh preto, že do konania vedľajší účastník vstúpil, tak ako to potvrdzujú aj ďalšie konania, do ktorých vedľajší účastník vstupuje a preto zavinil zastavenie konania, z dôvodu ktorého mal súd prvého stupňa aplikovať na rozhodnutie o náhrade trov konania vedľajšieho účastníka o ustanovenie § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p. Uviedol, že neexistujú ani výnimočné okolnosti hodné osobitného zreteľa, ktoré by umožňovali aplikáciu ustanovenia § 150 O.s.p., keďže v súdnej veci bola aktivita Združenia na 100% účelná a to, že navrhovateľ cieľavedome masovo uplatňuje premlčané pohľadávky, v aplikácii tohto ustanovenia v jeho prospech bráni. Vedľajší účastník navrhol v prípade pochybností a vzhľadom na postoj prvostupňového súdu pri výklade unijných noriem v otázke práva vedľajšieho účastníka, ktorým je združenie na ochranu spotrebiteľa, zastúpené advokátom a v prípade úspechu, práva na náhradu trov konania, konanie podľa § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p. prerušiť a požiadať Súdny dvor EÚ o rozhodnutie o týchto prejudiciálnych otázkach: 1. Či pod právom na súdnu ochranu podľa čl. 47 v spojení s čl. 38 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie a pod právom na zabezpečenie hospodárskych záujmov spotrebiteľov a pod právom Združení podľa čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, sa rozumie aj právo na náhradu trov súdneho konania; 2. Či sa má čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a čl. 47 v spojení s čl. 38 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie vykladať tak, že bránia takej aplikácii vnútroštátneho procesného práva, ktorá označuje právne zastúpenie združenia na ochranu záujmov spotrebiteľov za neúčelné, napriek tomu, že po vstupe do konania zobral dodávateľ žalobu späť; 3. Či čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a čl. 47 v spojení s čl. 38 Charty základných práv Európskej únie sa majú vykladať tak, že združeniu patrí náhrada trov za úspešné vedenie sporu, ak zmyslom a cieľom ochrany spotrebiteľa bolo zbaviť spotrebiteľa záväzku z neprijateľnej zmluvnej podmienky, podľa čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS, alebo záväzku po použití nekalej obchodnej praktiky podľa smernice Rady 2005/29/ES, a ak je odpoveď na otázku taká, že združeniu patrí náhrada trov konania, či možno toto právo nepriznať len z dôvodu, že sa z dôvodu nehospodárnosti konania argumentovalo a následne rozhodlo na základe inštitútu premlčania, alebo sa rozhodlo o späťvzátí žaloby žalobcom, po vznesení námietky premlčania združením; 4. Či právna úprava podľa § 142 až § 151 slovenského občianskeho súdneho poriadku odporuje právu Európskej únie, ak neumožňuje Združeniu na ochranu záujmov spotrebiteľov náhradu trov konania, napriek dosiahnutému úspechu v konaní nepriznať, keď na druhej strane dodávateľovi náhradu trov konania priznať umožňuje; 5. Či je porušené základné právo spotrebiteľa a združenia na súdnu ochranu podľa čl. 47 v spojení s čl. 38 Charty základných práv Európskej únie a čl. 169 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie ak, súd neprizná právo na náhradu trov konania spotrebiteľovi alebo združeniu napriek ich úspechu v súdnom konaní a pritom sa nevyporiada s odlišnými rozhodnutiami v porovnateľných veciach, ktoré boli súdu predložené a ktoré sú zjavne právne odlišne odôvodnené. Vedľajší účastník vo svojom odvolaní poukázal ďalej na skutočnosť, že účelnosť trov vynaložených na právnu pomoc vyplýva z článku 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a EŠLP toto právo opakovane vo svojich rozhodnutiach zaraďuje medzi základné práva s tým, že vstupom vedľajšieho účastníka do konania sa navrhovateľ zrazu v súdnych konaniach začína ocitáť v postavení, v ktorom nachádza rovnocenného partnera v riešení právnych otázok súvisiacich s prebiehajúcimi spormi, pretože samotní spotrebiteľia sa nedokážu náležite brániť, keďže neinformovaný a rezignovaný spotrebiteľ nevyhľadáva advokáta ani združenie, a ak áno, tak len výnimočne z čoho vyplýva, že účasť združenia v konaní je pre spotrebiteľa efektívna, v zmysle cieľov a účelu, na ktorý je združenie založené. Uviedol, že svojou činnosťou združenie naplňa vysoké ciele politiky Európskej únie v oblasti ochrany spotrebiteľov

(čl. 169 Lisabonskej zmluvy, čl. 38 Charty základných práv Európskej únie, príslušné smernice EÚ a rozsudky súdneho dvora EÚ, vnútroštátnu právnu úpravu, najmä zákon o ochrane spotrebiteľov) a na naplnenie týchto cieľov je vedľajší účastník odkázaný na právne služby, nakoľko aj keď je združením na ochranu spotrebiteľov, nie sú právnici a podľa skúseností združenia s aplikáciou spotrebiteľského práva na súdoch, sa bez pomoci advokátov nezaobíde. Poukázal na skutočnosť, že ak má združenie na napĺňanie jeho cieľov pri ochrane spotrebiteľov v praxi realizovať, je nepochybne potrebné, aby mu súdy priznávali náhradu trov konania tam, kde nárok na náhradu trov konania vznikol, nakoľko, ak tak súdy konať nebudú, zabránia združeniu, ako neziskovej organizácii v pokračovaní jeho činnosti, čo by nemalo byť cieľom súdov. Vedľajší účastník k rozhodovaniu o náhrade trov konania vo vzťahu k vedľajšiemu účastníkovi predložil množstvo súdnych rozhodnutí, v ktorých mu právo na náhradu trov konania priznané bolo s tým, že Združenie nemá žiadnu snahu o navyšovanie trov konania, nakoľko sa obmedzuje iba na prevzatie a prípravu zastúpenia, odpor, ak bol vydaný platobný rozkaz a vyjadrenie k žalobe, ak bola Združeniu doručená.

Navrhovateľ vo svojom vyjadrení k odvolaniu vedľajšieho účastníka uviedol, že navrhuje uznesenie prvostupňového súdu v napadnutej časti potvrdiť z dôvodu jeho vecnej správnosti a zároveň si uplatnil trovy, ktoré mu vznikli v odvolacom konaní. Navrhovateľ uviedol, že nevidí význam v právnom zastúpení vedľajšieho účastníka, keďže samotnou úlohou vedľajšieho účastníka ako združenia, je ochrana spotrebiteľa v spotrebiteľských sporoch a preto spochybňuje nutnosť a účelnosť vynaloženia trov právneho zastúpenia vedľajším účastníkom. Poukázal na skutočnosť, že v danom prípade nemožno prijať záver, že právny zástupca vedľajšieho účastníka vykonal úkony nevyhnutné pre úspech vo veci, t. j., že poskytol právne služby, ktorých vykonanie by malo vplyv na rozhodnutie súdu, a ktoré by nemohlo uskutočniť samotné združenie bez právneho zastúpenia, nakoľko z jeho aktívnej činnosti vyplýva, že dané Združenie disponuje rozsiahlymi znalosťami a vedomosťami v danej problematike, ktorou sa ako špecifickou zaoberá a je inštitúciou spôsobilou účinne ochraňovať práva spotrebiteľa v súdnom konaní. Navrhovateľ ďalej uviedol, že konaním vedľajšieho účastníka v podobe jeho právneho zastúpenia dochádza k nadbytočnému navyšovaniu trov konania a jeho nehospodárnosti, na skutočnosť ktorú správne súd prvého prihladol. Na základe uvedeného navrhovateľ dospel k záveru, že trovy konania vedľajšieho účastníka nie sú trovami účelne vynaloženými na uplatňovanie alebo bránenie práva, čo je dôvodom hodným osobitného zreteľa v zmysle § 150 O.s.p. , nakoľko Združenie v predmetnom konaní nevystupuje ako splnomocnený zástupca odporcu, ktorý o vstupe Združenia do konania pravdepodobne ani nemal žiadnu vedomosť, čo vyjadril aj Krajský súd v Prešove v rozhodnutí, sp. zn. 13Co/35/2012, ako aj v rozhodnutí, sp. zn. 13Co/36/2012. K návrhu vedľajšieho účastníka na predloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie navrhovateľ uviedol, že tento návrh nie je dôvodný a nespĺňa podmienky prejudiciálneho konania vzhľadom k tomu, že v každom jednotlivom prípade je nevyhnutné posudzovať účelnosť vynaložených trov konania a v zmysle práva Európskej únie je z prejudiciálneho konania vylúčené vnútroštátne právo členských štátov a preto Súdny dvor Európskej únie v žiadnom prípade nemôže vykladať vnútroštátne právo, alebo posudzovať jeho platnosť a to ani v prípade, ak by bolo v rozpore s právom Európskej únie, nakoľko preskúmaním vnútroštátneho práva by prekročil svoje právomoci. Navrhovateľ mal z uvedeného dôvodu za to, že priznanie náhrady trov konania vedľajšiemu účastníkovi je výlučne v kompetencii vnútroštátneho súdu a skutočnosť, že vedľajší účastník sa na jednej strane prezentuje ako organizácia na ochranu spotrebiteľov, na druhej strane však jeho urputnú snahu o predloženie prejudiciálnych otázok na Súdny dvor Európskej únie ohľadom nároku Združenia na ochranu spotrebiteľa na náhradu trov konania, navodzuje dojem ochrany svojich záujmov, z dôvodu ktorého návrh vedľajšieho účastníka na predloženie prejudiciálnej otázky považuje za nedôvodný, účelový, nakoľko prisúdenie náhrady trov konania patrí jednoznačne do právomoci vnútroštátneho súdu. Navrhovateľ vo svojom vyjadrení k odvolaniu vedľajšieho účastníka ďalej uviedol, že ak sa združenie rozhodne využiť pre zastupovanie v konaniach pomoc advokáta (splnomocniť ho na zastupovanie v tisíckach sporoch, do ktorých hromadne vstupuje), musí trovy právneho zastúpenia znášať z vlastných prostriedkov, keďže v opačnom prípade jeho konanie vytvára dojem účelovosti, čo ustálil aj Krajský súd v Bratislave vo svojom rozhodnutí, sp. zn. 5Co/26/2012. Poukázal na skutočnosť, že účelom právneho zastúpenia je predovšetkým zastupovanie záujmov svojho klienta, pričom v danom prípade možno konštatovať, že právne zastúpenie vedľajšieho účastníka je nadbytočné, účelové a nehospodárne, keďže združenie sa samo, reflektujúc na vlastné Stanovy, prezentuje ako inštitúcia spôsobilá na ochranu spotrebiteľa v rámci súdneho konania a skutočnosť, že združenie samo bez právneho zastúpenia vystupuje na strane žalobcu spolu s občanmi Slovenskej republiky vo viacerých sporoch na ochranu spotrebiteľov, prípadne občanov Slovenskej republiky v týchto sporoch samo zastupuje, potvrdzuje, že právne zastúpenie vedľajšieho účastníka v predmetnom spore je nehospodárne. Navrhovateľ mal za

to, že konaním vedľajšieho účastníka v podobe jeho právneho zastúpenia dochádza k nadbytočnému navyšovaniu trov konania a ne hospodárnosti konania a na túto skutočnosť je povinný súd prihliadať a reflektovať použitím ustanovenia § 150 O.s.p. a vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania nepriznať a poukázal na právny názor vyslovený Krajským súdom v Banskej Bystrici v rozhodnutí sp. zn. 13Co/105/2012 a sp. zn. 16Co/100/2012 a na nález Ústavného súdu SR II. ÚS78/2003. Navrhovateľ poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 13 Co/150/2012, sp. zn. 16Co/100/2012, sp. zn. 17Co/91/2012, rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 13Co/35/2012, 13 Co/36/2012, 13Co/40/2012, v ktorých bol vyslovený obdobný právny záver k otázke vedľajším účastníkom (Združením na ochranu občana spotrebiteľa HOOS) uplatňovaných trov konania.

Odporca, resp. opatrovníčka odporcu, sa k odvolaniu vedľajšieho účastníka nevyjadřila.

Odvolačný súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p., a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti je vecne správne a odvolaniu vedľajšieho účastníka nie je možné priznať úspech.

V posudzovanej veci si navrhovateľ, na ktorého bola postúpená pohľadávka, ktorá je predmetom sporu z obchodnej spoločnosti I. Ú. G., M.. N.. uplatnil návrhom zo dňa 24.11.2011 voči odporcovi nárok na zaplataenie istiny 613,65 eur s príslušenstvom.

Z obsahu spisu vyplýva, že pobyt odporcu sa súdu prvého stupňa zistiť nepodarilo a preto mu bola podľa § 29 ods. 2 O.s.p. na konanie ustanovená opatrovníčka uznesením zo dňa 10.07.2012, č. k. 52C/107/2012-41, ktorej súd prvého stupňa doručil aj návrh na začatie konania a zároveň oznámenie o vstupe Združenia do konania. L. na Q. Q. N. E., I. W.. Č.. XX, K. (Ď. F. „D.), zastúpeného advokátom JUDr. Igorom Šafrankom, dňa 29.02.2012 súdu prvého stupňa oznámilo, že na strane odporcu vstupuje do konania ako vedľajší účastník, požiadala o doručenie návrhu na začatie konania a súčasne žiadala priznať náhradu trov konania. Navrhovateľ písomným podaním zo dňa 22.06.2012 zobral návrh na začatie konania v celom rozsahu späť a zároveň sa vyjadřil k otázke náhrady trov konania.

Podľa § 93 ods. 2 O.s.p., ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti ochrana práv podľa osobitného predpisu.

Z dikcie citovaného ustanovenia vyplýva, že o možnosti vstupu do konania ako vedľajšieho účastníka takej právnickej osoby, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu (za ktorý sa podľa poznámka 10a považuje aj zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov), je účinné od 15. 10. 2008 a bolo zavedené do Občianskeho súdneho poriadku zákonom č. 384/2008 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Cieľom novej právnej úpravy podľa dôvodovej správy k tomuto zákonu, bolo umožniť širšiu ochranu osobám, na ochranu, ktorých sú zriaďované rôzne právnické osoby a združenia.

Právo spotrebiteľov združovať sa spolu s inými spotrebiteľmi v združeniach a prostredníctvom týchto združení v súlade so zákonom chrániť a presadzovať oprávnené záujmy spotrebiteľov, ako aj uplatňovať práva zo zodpovednosti voči osobám, ktoré spôsobili škodu na právach spotrebiteľov, vyplýva z § 3 ods. 4 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“). Takto založené združenie sa môže na súde podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania, aby odstránil protiprávny stav, rovnako ako sám spotrebiteľ. Práva spotrebiteľov teda môže združenie chrániť tým, že sám podá návrh na súd proti porušiteľovi práva, môže podľa § 26 ods. 5 O.s.p. zastupovať účastníka na základe plnomocenstva, alebo môže vstúpiť do konania ako vedľajší účastník podľa § 93 ods. 2 O.s.p.

Občiansky súdny poriadok v ust. § 93 ods. 4 výslovne stanovuje, že vedľajší účastník má v konaní rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Z uvedeného je možné vyvodiť záver, že vedľajšiemu účastníkovi môže byť priznaná aj náhrada trov konania, ale len v tých prípadoch, kedy právo na náhradu trov konania vznikne účastníkovi, ktorého v konaní vedľajší účastník podporoval.

Článok 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky priznáva každému právo na právnu pomoc konaní pred súdmi. Pod pojem „každý“ spadá aj vedľajší účastník konania. Vedľajší účastník nie vylúčený z voľby, akým spôsobom toto základné právo (na právnu pomoc v konaní pred súdmi) uplatní, ale musí počítať s tým, že vo vzťahu k nemu bude súd skúmať, či trovy konania boli účelne vynaložené a či je dôvod na priznanie náhrady trov proti neúspešnému účastníkovi.

Ak je cieľom združení na ochranu spotrebiteľa presadzovať oprávnené záujmy spotrebiteľov a právom spotrebiteľa chrániť a presadzovať svoje oprávnené záujmy aj prostredníctvom združení na ochranu spotrebiteľov, musí sa súd, ak sa združenie na ochranu spotrebiteľa zúčastní konania ako zástupca účastníka alebo vedľajší účastník na strane spotrebiteľa zaoberať tým, či takéto trovy boli účelne vynaložené na ochranu oprávnených záujmov spotrebiteľa. Paušálny vstup L. na Q. Q. N. E. do všetkých konaní, v ktorých vystupujú ako navrhovatelia týmto združením označené subjekty bez ohľadu na stav konania, vôľu spotrebiteľa a účelnosť úkonov vedľajšieho účastníka, nepovažuje odvolací súd za dôkaz o vôli združenia naplniť cieľ stanovený v paragrafe 2 ods. 1 Stanov L.Ž. na Q. Q. N. E.. Paušálny vstup tohto združenia do konaní, v ktorých pre vstup nebol žiadny dôvod, iba zbytočne navyšuje trovy konania, najmä keď sa združenie dalo zastúpiť advokátom a navodzuje dojem, že účelom vstupu nebola ochrana práv konkrétneho spotrebiteľa, ale získanie finančných prostriedkov v podobe náhrady trov právneho zastúpenia.

Odvolaciemu súdu je totiž z jeho rozhodovacej činnosti známe, že vedľajší účastník požiadal Okresný súd Banská Bystrica o aktuálne zoznamy živých neskončených spotrebiteľských vecí, v ktorých vystupuje ako účastník súdneho konania (okrem iných) D. H. N., N.. V.. Q., Ú. W.. Č.. X, G. a zároveň týmto podaním súčasne oznámil Okresnému súdu Banská Bystrica, že vstupuje do všetkých živých neskončených spotrebiteľských vecí, v ktorých ako navrhovateľ vystupuje D. H. N., N..V..Q., G. a ostatné označené subjekty a uvedený postup zvolil vedľajší účastník aj na množstve ďalších okresných súdoch v Slovenskej republike, t. j. ako vedľajší účastník, paušálne vstúpil do konaní, v ktorých je predmetom sporu nárok zo spotrebiteľskej zmluvy.

Podľa § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p. žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie bolo zastavené.

Ak niektorý z účastníkov zavinil, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporcu (§ 146 ods. 2 O.s.p.).

Zákonné ustanovenia § 96 ods. 1, 2 O.s.p. rešpektujú žalobcu ako dominus litis. Späťvzatie návrhu na začatie konania je procesný úkon žalobcu voči súdu, ktorým prejavuje vôľu, aby sa ďalej nekonalo a o veci meritórne nerozhodlo. Vo vzťahu k žalobcovi nie je súd oprávnený skúmať, aké dôvody ho viedli k takémuto dispozitívnemu úkonu, keďže v prípade späťvzatia návrhu je povinnosťou súdu skúmať iba to, či má žalovaný vážne dôvody nesúhlasiť so späťvzatím v dôsledku ktorého, v prípade zastavenia konania, by mohol utrpieť nejakú ujmu alebo byť ukrátený na svojich právach. Otázku, či a ktorý účastník konania zavinil jeho zastavenie, otázku dôvodnosti podaného návrhu na začatie konania môže súd posudzovať čisto z procesného hľadiska a nie podľa hmotného práva, nakoľko by išlo o posúdenie dôvodnosti nároku vo veci samej a i po zastavení konania, by súd ďalej mal skúmať dôvodnosť nároku vo veci samej.

V prípade zastavenia konania z dôvodu späťvzatia návrhu skúma súd iba to, či ku dňu podania návrhu bol tento podaný dôvodne, rozhodujúci je teda stav, ktorý je tu v deň podania návrhu, všeobecne je teda možné uviesť, že aplikácia ust. § 146 ods. 2 veta druhá prichádza do úvahy ako dôsledok správania odporcu po tom, čo bol podaný návrh na začatie konania a toto správanie odporcu bolo dôvodom späťvzatia návrhu. Súd nie je povinný skúmať dôvod späťvzatia návrhu a ak tento nie je zrejmý zo samotného späťvzatia alebo z verbálneho prejavu účastníka konania, o náhrade trov rozhodne podľa ust. § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p. Je síce pravdou, že z procesného hľadiska zastavenie konania zavinil vždy ten účastník, ktorý zobral návrh na začatie konania späť, avšak bez ďalších súvislostí tento výklad by mohol mať za následok absurdné závery pre rozhodnutie o náhrade o trovách konania. Vnútná pohnútko navrhovateľa vedúca k späťvzatiu žaloby nezabavuje procesnej zodpovednosti navrhovateľa na zastavení konania. Pokiaľ dôjde k zastaveniu sporového konania v dôsledku späťvzatia žaloby, potom je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení

konania na oboch procesných stranách (na strane žalujúcej i žalovanej) a definitívne ju vyriešiť v rámci právnej úpravy obsiahnutej v ustanovení § 146 ods. 2 O.s.p. Nie je pritom vylúčené, aby súd súčasne dospel i k záveru, že sú splnené predpoklady na aplikáciu ustanovenia § 150 O.s.p. (nepriznanie náhrady trov konania z dôvodov hodných osobitného zreteľa). O náhrade trov konania pri späťvzati žaloby (v sporovom konaní) súd preto vždy rozhoduje podľa ustanovenia §146 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 150 O.s.p.

V prípade, ak je zastavenie konania zavinené účastníkom, súd prizná ostatným účastníkom (druhej strane) náhradu trov konania, ktoré v konaní účelne vynaložili na uplatňovanie alebo bránenie svojho práva.

V posudzovanej veci však odporcovi v tomto konaní žiadne trovy nevznikli, keďže mu nebol doručený návrh na začatie konania, ani platobný rozkaz (t. j. o prebiehajúcom konaní, resp. jeho existencii nemá žiadnu vedomosť) a po späťvzati návrhu na začatie konania, bolo toto konanie zastavené.

Vzhľadom na to, že vedľajší účastník vystupoval na strane odporcu a k zastaveniu konania došlo z dôvodu zavinenia navrhovateľa, nakoľko tento vzal späť návrh na začatie konania, bol by navrhovateľ povinný uhradiť trovy konania odporcovi a pretože vedľajší účastník zdieľa osud účastníka na strane, ktorého vystupuje, mal by vedľajší účastník právo na náhradu trov konania.

Vedľajší účastník bol zastúpený advokátom a uplatnil si trovy konania, ktoré pozostávali z odmeny za prevzatie a prípravu zastúpenia, vrátane prvej porady s klientom, odvolanie zo dňa 24. 8. 2012 podľa vyhl. č. 655/2004, a preto odvolací súd skúmal, či trovy konania vyčíslené a uplatňované vedľajším účastníkom v prvostupňovom aj v odvolacom konaní, boli účelne vynaložené.

Trovy vynaložené účastníkom konania v spore (a platí to aj pre vedľajšieho účastníka), musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania a ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku, alebo ako v danom prípade, procesná obrana proti takémuto tvrdenému nároku. V tomto konaní nie je možné považovať trovy vynaložené vedľajším účastníkom, presnejšie, vyčíslené vedľajším účastníkom za účelné, lebo tieto trovy neboli v príčinnej súvislosti s procesným postojom odporcu, respektíve vedľajšieho účastníka k predmetu konania.

V prejednávanej veci v dôsledku späťvzatia návrhu na začatie konania nedošlo ani k vysloveniu procesného postoja odporcu, ktorý je v konaní zastúpený opatrovníčkou, ale ani vedľajšieho účastníka k predmetu konania.

Účelnosť trov vynaložených na právnu pomoc je možné vyvodiť z článku 47 Ústavy Slovenskej republiky a v podstate znamená, že trovy právneho zastúpenia treba možno považovať za účelne vynaložené trovy. Každý má právo na to, aby bol zastúpený advokátom. Trovy potrebné na účelné uplatňovanie alebo obranu práva sa nemôžu posudzovať ako celok a aj keď účastník má právo na náhradu trov konania, pretože mal plný úspech, každý úkon alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne. To platí ako na trovy, ktoré boli označené ako nevyhnutné, i pre trovy právnej pomoci. Nárok na náhradu trov právneho zastúpenia však nemožno priznať, ak sa určité procesné podanie nadbytočne opakuje bez uvedenia nových, procesne významných skutočností a to platí aj na podania advokáta, ktoré neobsahujú žiadne skutočnosti, vzťahujúce sa na predmet sporu, na skutočnosti, ktoré zostali medzi účastníkmi konania sporné a treba ich dokazovať, a sú významné pre posúdenie veci samej.

Z uvedeného vyplýva že odporca tohto konania nielen ako spotrebiteľ nepožiadala vedľajšieho účastníka na svoju ochranu v tomto spore, keď dokonca o prebiehajúcom konaní nemá žiadnu vedomosť a teda ani o tom, že v konaní na jeho strane vedľajší účastník vystupuje. Zároveň je nutné poukázať na skutočnosť, že cieľom Združenia je kolektívna ochrana spotrebiteľa, podávanie žalôb podľa zákona o ochrane spotrebiteľa, ako aj zastupovanie spotrebiteľa v občianskom súdnom konaní a vstup do spotrebiteľských sporov v pozícii vedľajšieho účastníka, čo znamená, že samotné Združenie bolo

vytvorené za účelom ochrany spotrebiteľa, ktorý navyše v tomto konkrétnom prípade bol už zastúpený opatrovníčkou, pričom samotné ustanovenie stanov Združenia (§ 9) konštatuje, že výdavkami Združenia sú výdavky na financovanie jeho účelu a výdavky na správu združenia. Z uvedeného teda vyplýva, že samotné združenie je spôsobilé a schopné chrániť záujmy spotrebiteľa, pričom odvolací súd uznáva argumentáciu vedľajšieho účastníka v odvolaní v tom, že má právo zvoliť si pri účasti v konaní právneho zástupcu, avšak odvolací súd takto vynaložené finančné prostriedky nepovažoval za účelné bránenie práva samotného účastníka v konaní.

Právo na právnu pomoc sa priznáva každému, fyzickej osobe aj právnickej osobe, štátnemu orgánu, ak vystupuje v spore ako žalovaná strana. Hlavný význam práva na právnu pomoc spočíva v tom, že orgány uvedené v čl. 47 ods. 2 Ústavy SR majú zodpovedajúcu povinnosť nebrániť účastníkom, aby v konaní pred nimi využívali právnu pomoc. Súčasťou základného práva na právnu pomoc je právo na úhradu účelne vynaložených trov konania a v tejto súvislosti má vedľajší účastník rovnaké možnosti, ako ktorýkoľvek iný účastník v konaní v súvislosti s riešením otázky svojho právneho zastúpenia v rámci zákonom upravených možností, t. j. nebol vopred vylúčený z voľby možnosti zvoliť si na svoje zastupovanie advokáta. Odvolací súd však dospel k záveru, že vedľajšiemu účastníkovi nie je možné priznať náhradu trov právneho zastúpenia z dôvodu, že neboli účelne vynaložené, keď neboli v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania (viď nález Ústavného súdu SR, sp. zn. II. ÚS 78/03).

Podľa § 150 ods. 1 O.s.p., ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Zákonné ustanovenie § 150 O.s.p. umožňuje súdu, aby vo výnimočných prípadoch z dôvodov hodných osobitného zreteľa účastníkovi, ktorý inak mal právo na náhradu trov konania, túto náhradu celkom alebo sčasti nepriznal. Aplikácia ust. § 150 ods. 1 O.s.p. pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dospel k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Vyjadruje výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok (a všeobecnej zásady ohľadne náhrady trov konania, vyjadrenej v § 142 ods. 1 O.s.p.). Musí však ísť o celkom výnimočný prípad, pričom výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, sociálne, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní. V prípade tohto zákonného ustanovenia ide predovšetkým o to, aby sa rozhodnutie o náhrade trov nejavilo ako neprimeraná tvrdosť voči účastníkovi a neodporovalo dobrým mravom. V tomto ustanovení je zároveň fixované moderačné absolučné právo súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania. Je výrazom toho, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol celú rozmanitosť života, dotvára sa právo sudcovským výkladom, pričom zákon stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť k rozhodnutiu súdu k inému záveru, než by plynul z dispozície právnej normy. Zákon vyžaduje na také rozhodnutie dve podmienky: musí ísť o dôvody hodné osobitného zreteľa a o výnimočné okolnosti, pričom výklad týchto podmienok je ponechaný na súdnej praxi a je potom vecou konkrétneho prípadu, či došlo k takým okolnostiam ktoré môžu byť podkladom na rozhodnutie o zmiernení účinkov právnych noriem, ktoré upravujú náhradu trov konania.

Odvolací súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci boli jednoznačne splnené obe podmienky, t. j. dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti posudzovanej veci v zmysle vyššie uvedeného výkladu zákonného ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p.

K úvahám odvolateľa, že jeho vstup do konania spôsobil (ako aj v iných obdobných právnych veciach) späťvzatie návrhu navrhovateľa, odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že táto úvaha vedľajšieho účastníka, je čisto iluzórnou predstavou, keďže späťvzatie návrhu je rýdzim dispozičným právom navrhovateľa a ani súd nie je oprávnený skúmať (ako už odvolací súd uviedol vyššie), aké dôvody ho k tomuto dispozitívnemu úkonu viedli.

K námietke vedľajšieho účastníka v písomnom vyjadrení k odvolaniu odvolací súd poznamenáva, že novelizované znenie ustanovenia § 137 O.s.p. (účinného od 01.01.2012) síce poukazuje na trovy konania, medzi ktoré zahŕňa aj náhradu výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu, avšak ide o náhradu výdavkov právnickej osoby, nie o odmenu za zastupovanie, ak je zástupcom advokát tejto právnickej osoby. Vedľajší účastník má principiálne právo na náhradu trov konania, čo je v súlade s vyššie uvedeným právnym záverom odvolacieho súdu, avšak účelnosť trov právneho zastúpenia musí byť skúmaná v každom individuálnom prípade a súd je povinný skúmať účelnosť trov potrebných na uplatňovanie alebo bránenie práva, ktoré musia sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesnú ochranu proti takémuto tvrdenému nároku.

Zároveň je nutné však uviesť, že aj presvedčenie vedľajšieho účastníka, prezentované v jeho odvolaní v tejto právnej veci, ale aj v obdobných sporoch, ako je odvolaciemu súdu už z jeho rozhodovacej činnosti známe, týkajúce sa tvrdenia, že jeho vstup do konaní, v ktorých si navrhovateľ uplatňuje svoje premlčané pohľadávky a nerešpektuje premlčacie lehoty podľa Občianskeho zákonníka, je zavádzajúce, nakoľko podať návrh na súd je rýdzo dispozitívnym právom navrhovateľa toho - ktorého konania a týmto návrhom je až súd povinný sa v konaní vysporiadať a o ňom rozhodnúť, pričom vedľajší účastník opomína, že na premlčanie je povinný súd prihliadať až po námietke vznesenej odporcom (vedľajším účastníkom) a túto vo svojom rozhodnutí aj posúdiť, pričom v prejednávanej veci vedľajší účastník nielen námietku premlčania nevzniesol, ale najmä vo veci ani nezačal prvostupňový súd konať, keďže k späťvzatiu návrhu navrhovateľom došlo pred prvým pojednávaním.

Podľa § 109 ods. 1 písm. c) O.s.p. súd konanie preruší, ak rozhodol, že požiadala Súdny dvor Európskych spoločenstiev o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa medzinárodnej zmluvy.

Vedľajší účastník vo svojom odvolaní zároveň navrhol konanie prerušiť v zmysle citovaného zákonného ustanovenia za účelom rozhodnutia o prejudiciálnych otázkach, špecifikovaných v odvolaní vedľajšieho účastníka.

Odvolací súd návrh vedľajšieho na prerušenie konania v zmysle citovaného zákonného ustanovenia zamietol z dôvodu, že cieľom prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom EÚ podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ je zabezpečiť jednotný výklad a aplikáciu komunitárneho práva a nie riešenie konkrétnych sporov, ktoré sú v kompetencii vnútroštátnych súdov a ani posudzovanie súladu vnútroštátneho práva s právom komunitárnym (Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo 155/2011).

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd dospel k záveru, rozhodnutie súdu prvého stupňa, napadnuté vo výroku o náhrade trov konania vedľajšieho účastníka je vecne správne, nakoľko navrhovateľ procesne zaviniel zastavenie konania a preto odporcovi vzniklo právo na ich náhradu. Odporcovi však, ako už odvolací súd uviedol vyššie, v konaní žiadne trovy nevznikli a trovy uplatnené vedľajším účastníkom neboli účelne vynaloženými trovami, nakoľko úkony, za ktoré si v konaní uplatnil právo na ich náhradu, neboli nevyhnutné pre úspech vo veci, t. j. vedľajší účastník neposkytol odporcovi žiadne služby, ktorých vykonanie by malo akýkoľvek vplyv na rozhodnutie súdu prvého stupňa.

Z uvedených dôvodov odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a navrhovateľovi, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný a uplatnil si právo na náhradu trov (§ 151 ods. 1 O.s.p.) priznal odmenu za jeden úkon právnej služby - odvolanie á 23,90 eur (1/2 úkonu právnej služby za podané odvolanie), 1 x 9,16 eur, režijný paušál, DPH, spolu v sume 36, 50 eur.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.